

Nr. /258
2010 m. lapkričio 25 d., Vilnius

ĮMONIŲ VEIKLOS FINANSAVIMAS 2010 METAIS

SKOLINIMASIS – POPULIARIAUSIAS VERSLO PLĖTROS FINANSAVIMO BŪDAS

Statistikos departamentas 2010 m. atliko apdirbamosios gamybos, statybos ir paslaugų įmonių vadovų apklausą apie veiklos finansavimo galimybes. Apklauskos tikslas – sužinoti verslininkų nuomonę apie lėšų poreikį verslui finansuoti, finansavimo būdus, šaltinius ir sunkumus, įvertinti verslo finansavimo pokyčius 2007–2010 metais.

Tyrimo vertinimais, dažniausias verslo plėtros finansavimo šaltinis – skolinimasis. Plėsti verslą skolindamiesi 2010 m. ketino 28,2% apdirbamosios gamybos, statybos ir paslaugų veiklų verslininkų. 2010 m. lyginant su 2007 m., norinčių gauti paskolas, verslininkų dalis sumažėjo 7,5 procentinio punkto. Kitais verslo finansavimo šaltiniais (išperkamoji nuoma, faktoringu ir t. t.) 2010 m. planavo pasinaudoti 14,5% verslininkų (2007 m. – 15,9%). Lėšomis, gautomis padidinus nuosavą kapitalą, plėsti verslą 2010 m. ketino tik 2,7% verslininkų (2007 m. – 4,1%). Plėsti verslą skolindamiesi 2010 m. ketino 40% įmonių, turinčių 250 ir daugiau darbuotojų, ir 25,3% įmonių, turinčių nuo 10 iki 49 darbuotojų.

Dauguma (86,3%) verslininkų, 2010 m. numaćiusių verslą plėsti skolinantis, ketino gauti paskolas iš bankų. Tačiau iš jų tik 55,8% gavo paskolas, 21,2% – pavyko gauti iš dalies, 23% – iš vis nepavyko gauti (2007 m. skolinimasis iš bankų buvo sėkmingesnis – net 88,9% verslininkų, kurie kreipėsi paskolos verslui plėsti, bankai suteikė paskolas, 9,1% – pavyko gauti iš dalies ir tik 2% – nepavyko jų gauti).

Kaip pagrindinę bankų atsisakymo kredituoti verslą priežastį verslininkai (22,3%) nurodė prastą įmonės kreditingumo vertinimą, 19,7% – pakankamo užstato ar garantijų neturėjimą, 15% – per didelį įmonės įsiskolinimą. 18% verslininkų pažymėjo, kad bankai paskolos nesuteikimo priežasties iš vis nenurodė.

Pagrindinis kriterijus verslininkams renkantis paskolai gauti konkretų banką – įmonės buvimas šio banko kliente. Šį kriterijų nurodė daugiau nei pusė 2010 ir 2007 m. ketinusių skolintis iš banko verslininkų. Kitas kriterijus – tinkama palūkanų norma, jį nurodė 19,4% 2010 m. ir 20,5% 2007 m. iš bankų siekusių gauti verslininkų.

2010 ir 2007 m. daugiausia paskolų ėmė didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonės, tačiau 2010 m., palyginti su 2007 m., jų sumažėjo 9,8 procentinio punkto ir sudarė 34,9% visų paskolas ėmusių įmonių (2007 m. jų buvo 44,7%). 2010 m., palyginti su 2007 m., paskolas ėmusių įmonių dalis sumažėjo ir kitose ekonominės veiklos srityse: apdirbamojoje gamyboje – 9,6, elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo – 18,9, statyboje – 2,3 procentinio punkto.

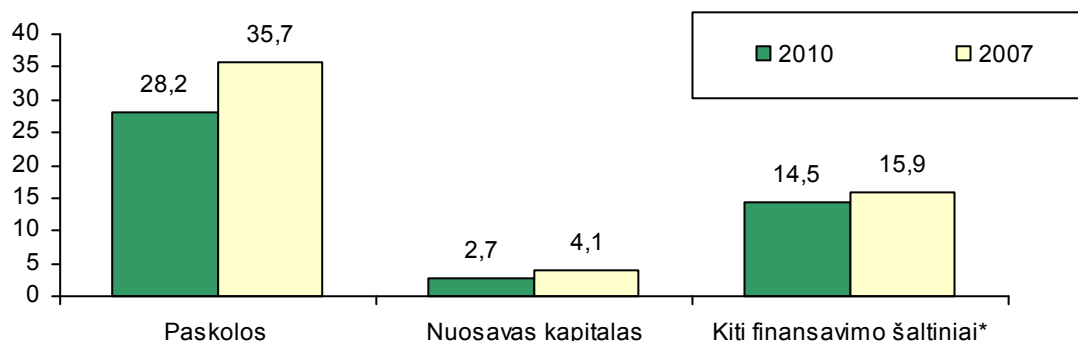
Vertindami paskutinių trejų metų pokyčius, verslininkai 2010 m. pesimistiškiausiai vertino įmonės finansinę būklę – net 50,2% nurodė, kad ji pablogėjo, o 12,8% – kad labai pablogėjo. Kad įmonės finansinė būklė pagerėjo ir labai pagerėjo nurodė atitinkamai 14,5% ir 1,4% verslininkų. Įmonės skolos ir apyvartos santykiu nepatenkinti buvo 48,9% verslininkų. Iš jų 41,32% teigė, kad šis santykis pablogėjo ir 7,6% – kad labai pablogėjo. Trečdalis (33,1%) verslininkų neigiamai įvertino finansavimo gavimo sąnaudas, pvz., palūkanų normas, – jų nuomone, jos padidėjo, o 8,9% nuomone – net labai padidėjo. Bankų norą finansuoti verslą neigiamai įvertino 36% verslininkų.

Tyrimo duomenimis, 45,2% verslininkų ateinančiais trejais metais reikės finansavimo verslui plėtoti. Iš jų 82,4% ketina pasinaudoti paskolomis, 9,2% – lėšomis, gautomis padidinus nuosavą kapitalą (pvz., akcijas) ir 21,8% – kitais finansavimo šaltiniais.

Pagrindinis veiksnys, verslininkų nuomone, ribosiantis verslo plėtrą ateinančiais metais, – šalies ekonomikos būklė. Jį pažymėjo 27% verslininkų. Antras pagal svarbą veiksnys – kainų konkurencija / maža pelno marža (nurodė 13,2% verslininkų), trečias – nepakankama paklausa vidaus rinkoje (11,4%). Jokių kliūčių verslo plėtrai artimiausiu laikotarpiu nematė 0,7% verslininkų.

1 pav. Verslininkų pasirinkti verslo plėtros finansavimo būdai

Procentais

**1 lentelė. Verslininkų pasirinkti verslo plėtros finansavimo būdai pagal įmonių dydį**

Procentais

Įmonių dydis pagal darbuotojų skaičių	Paskolų panaudojimas		Nuosavo kapitalo didinimas		Kiti verslo finansavimo būdai*	
	2010	2007	2010	2007	2010	2007
Iš viso	28,2	35,7	2,7	4,1	14,5	15,9
10–49	25,3	34,2	2,4	3,8	12,4	14,6
50–249	37,4	41,3	3,6	5,3	20,7	19,8
250 +	40,0	-	-	-	60,0	40,0

2 lentelė. Verslininkų pasirinkti verslo plėtros finansavimo būdai pagal ekonominių veiklų rūšį

Procentais

EVRK 2 red.	Ekonominės veiklos rūšys	Paskolų panaudojimas		Nuosavo kapitalo didinimas		Kiti verslo finansavimo būdai*	
		2010	2007	2010	2007	2010	2007
	Iš viso	28,2	35,7	2,7	4,1	14,5	15,9
C	Apdirbamoji gamyba	28,8	38,4	3,0	4,4	15,3	15,6
D + E	Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	24,4	43,3	3,3	7,8	14,4	18,9
F	Statyba	29,6	31,9	1,4	0,5	17,1	18,1
G	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	34,9	44,7	2,9	4,3	17,3	19,2
H	Transportas ir saugojimas	24,5	29,4	2,1	9,1	13,3	18,2
I	Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	22	19,8	5,5	5,5	7,7	5,5
J	Informacija ir ryšiai	13,2	26,4	5,7	-	15,1	5,7
L	Nekilnojamojo turto operacijos	16,2	24,3	-	2,7	-	2,7
M	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	19	22,8	-	2,5	8,9	12,7

* Kiti verslo finansavimo būdai: išperkamoji nuoma, faktoringas, banko sąskaitos perviršis, subsidijuojamos paskolos, eksporto finansavimo priemonės, prekybos kreditai, sutvirtinantys finansai.

3 lentelė. Verslininkų nuomonė apie verslo aplinkos pokyčius 2007–2010 m.

Procentais

	Labai pagerėjo	Pagerėjo	Nepasikeitė	Pablogėjo	Labai pablogėjo	Nežinau
Įmonės finansinė padėtis	1,4	14,5	19,6	50,2	12,8	1,4
Finansavimo gavimo sąnaudos (pvz., palūkanų normos)	0,7	6,9	27,4	33,1	8,9	23,1
Įmonės skolos ir apyvartos santykis	0,8	11,7	30,0	41,3	7,6	8,6
Kitos finansavimo sąlygos (paskolų grąžinimo terminai, įsipareigojimai ir kt.)	0,7	5,8	44,4	22,5	6,4	20,3
Sunkumai (pvz., sugaištas laikas), susiję su finansavimo gavimu	0,5	1,6	33,7	25,6	10,4	28,2
Bankų noras finansuoti verslą	0,5	3,8	28,6	23,7	12,3	31,1

Išsamūs tyrimo rezultatai bus paskelbti Statistikos departamento informaciniame biuletenyje „Informacija apie mažų ir vidutinių įmonių verslo sąlygas: įmonių veiklos finansavimas 2010“ 2011 m. gegužės mėn.

Generalinio direktoriaus pavaduotojas

Jonas Markelevičius

Žinių ekonomikos ir specialiųjų tyrimų statistikos skyriaus
vedėjo pavaduotoja Ona Grigienė
Tel. (8 5) 236 4715
El. p. Ona.Grigiene@stat.gov.lt
www.stat.gov.lt



© Statistikos departamentas

Naudojant Statistikos departamento duomenis, būtina nurodyti šaltinį.